

TROSKA O STAN ZDROWIA PODOPIECZNEGO JAKO ELEMENT PIECZY NAD OSOBĄ
W STOSUNKU PRAWNYM OPIEKI
NAD PEŁNOLETNIM UBEZWŁASNOWIIONYM CAŁKOWICIE

Streszczenie

Zapewnienie ochrony prawnej osobie wykazującej zaburzenia psychiczne tak, aby jej sytuacja prawna nie uległa pogorszeniu wskutek ubezwłasnowolnienia, jest możliwe dzięki obligatoryjnemu „zastosowaniu” wobec osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie instytucji opieki. Na treść stosunku opieki nad osobą pełnoletnią całkowicie ubezwłasnowolnioną składają się: piecza nad osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie, zarząd jej majątkiem oraz jej reprezentacja. Obowiązkiem opiekuna w zakresie sprawowania pieczy nad osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie jest przede wszystkim troska o zapewnienie odpowiedniego leczenia, dbanie o zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych podopiecznego w zakresie wyżywienia, ubrania, czystości, a także innych potrzeb wynikających z fizjologii człowieka oraz zapewnienie odpowiednich warunków egzystencji. W stosunku opieki nad osobą pełnoletnią na plan pierwszy wysuwają się starania o poprawę jej stanu zdrowia, zapewnienie odpowiedniego leczenia. Ze względu na przesłanki ubezwłasnowolnienia szczególne znaczenie ma określenie roli przedstawiciela ustawowego w przypadku potrzeby czy też konieczności umieszczenia osoby ubezwłasnowolnionej w szpitalu psychiatrycznym lub „jedynie” poddania jej badaniu psychiatrycznemu. Zasady wykonywania funkcji opiekuna w tym zakresie regulują przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Obowiązek troski o stan zdrowia podopiecznego nie ogranicza się, co oczywiste, do zdrowia psychicznego. Przedstawiciel ustawowy jest także uprawniony do decydowania o wykonaniu innych (niż objęte psychiatryczną opieką zdrowotną) świadczeń. Zasady udzielania zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych zostały zawarte w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry. Analiza unormowań ustaw o ochronie zdrowia psychicznego oraz o zawodach lekarza i lekarza dentystry uprawnia do stwierdzenia, że ustawodawca konsekwentnie realizuje postulat znacznego współdziałania pacjentów ubezwłasnowolnionych w podejmowaniu decyzji dotyczących ich stanu zdrowia. Zgodzić się należy, że tego rodzaju rozwiązania nie pozostają bez wpływu na sytuację prawną i sprawowanie opieki przez przedstawiciela ustawowego osoby ubezwłasnowolnionej, którego uprawnienia co do wyłącznego decydowania o udzielaniu podopiecznemu świadczeń zdrowotnych ulegają ograniczeniu. Ze względu na to, że pacjent ubezwłasnowolniony całkowicie dysponuje prawną kompetencją do wyrażenia zgody, jedynie wówczas, gdy jest „niezdolny do świadomego wyrażenia zgody”, decyzje co do interwencji medycznych podejmuje wyłącznie jego przedstawiciel ustawowy. Czynności przedstawiciela ustawowego, sposób sprawowania opieki podlegają nadzorowi sądu opiekuńczego.

Słowa kluczowe: opiekun, ubezwłasnowolnienie całkowite, zdrowie psychiczne, prawa i obowiązki przedstawiciela ustawowego.

CARE FOR MEDICAL CONDITION OF THE CHARGE
AS THE PART OF CARE INSTITUTION
FOR COMPLETELY INCAPACITATED INDIVIDUALS

Summary

To assure legal protection to body corporate with mental disorders to avoid worsening of his legal status due to incapacitation is possible with the obligatory care institution which includes care for completely incapacitated individuals, their wealth agency and representation. The most important

duties of the care provider comprise proper medical treatment provision well as activities to satisfy the needs of everyday life with regard to nutrition, clothing, hygiene and living conditions. Since health care seems to be the most important part of care institution it is crucial to establish precise role of the legal representative of incapacitated persons, especially in the case of need for psychiatric examination and treatment, which has been established in the Mental Health Protection Act published on 19th of August, 1994. Care provider is also obliged to help with other medical needs, especially with regard to giving consent to undergo diagnostic and treatment strategies according to Medical and Dental Profession Act issued on 5th of December 1996. Despite incapacitation individuals under the care should be encouraged to participate in medical decision making. Nevertheless, if they are not able to give an informed consent for any procedure it is the health care provider under the supervision of the Guardianship Court who gives the consent on their behalf.

Key words: care institution provider, complete incapacitation, mental health, rights and duties of the legal representative.